

Finanse JST

Raport Roczny 2021

Analizy Sektorowe

28 kwietnia 2022

Bank Polski

Centrum
Analiz

Samorzędy wchodzą w okres dużej niepewności z solidną nadwyżką

PODSUMOWANIE

- **Samorzędy znacznie poprawiły wynik budżetowy w 2021. Dochody ogółem wzrosły o 9,3% do 333,4 mld zł.** Wzrost dochodów odnotowano na wszystkich poziomach JST, przy czym najwyższy odnotowały powiaty grodzkie (10,7%) i gminy (9,7%), a najniższy – powiaty ziemskie (4,3%). **Wydatki ogółem wzrosły o 5,6% (a więc wolniej niż dochody) do poziomu 316,0 mld zł.**
- **Dochody z PIT i CIT wzrosły o 15,0% do 76,4 mld zł.** Wpływy z PIT, których udział w dochodach ogółem jest większy (18,6%), wzrosły o 12,7%, wracając tym samym na ścieżkę wzrostu obserwowaną przed pandemią COVID-19. **Samorzędy zanotowały silny wzrost dochodów z CIT – aż o 26,3%,** a więc znacznie więcej niż w latach poprzedzających pandemię. Zmiany podatkowe wprowadzone przez Polski Ład odbijają się w największym stopniu na dochodach własnych samorządów o wysokim udziale PIT w dochodach – szczególnie miast na prawach powiatu, w których wpływy z PIT pokrywały w 2021 blisko 1/4 dochodów.
- **Dynamika wzrostu dotacji znacznie wyhamowała** (1,0% w 2021 vs 13,0% w 2020 vs 14,5% średnio w latach 2017-19), zmniejszyły się mocno dotacje z UE (-20,0% w 2021), co wynika z opóźnienia w uruchomieniu środków z nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. **Wyraźnie wzrosły transfery subwencyjne** (22,8%), na co złożył się duży przyrost środków stanowiących uzupełnienie subwencji ogólnej (rekompensata za stratę dochodów w związku ze zmianami w PIT w Polskim Ładzie).
- **Inwestycje samorządów odbiły po dwóch latach spadków.** W 2021 wzrosły o 3,1% do 48,1 mld zł, co nadal jest poziomem niższym niż przed pandemią i tylko w 77% zrealizowało złożony plan wydatków na cele inwestycyjne. Spodziewamy się, że w 2022 samorzędy w jeszcze większym stopniu będą realizować odłożony popyt inwestycyjny.
- **Samorzędy osiągnęły drugi rok z rządu nadwyżką budżetową** (17,4 mld zł; w latach 2017-19 notowano deficyt). Przyrost zobowiązań był niższy niż w poprzednich trzech latach (+1,3 mld zł), a relacja długu do dochodów spadła do 27,3%. Nadwyżka operacyjna wzrosła do rekordowych 36,6 mld zł.
- **Dobra sytuacja budżetowa JST powinna utrzymać się w 2022 roku, choć nadwyżka operacyjna może ulec skurczeniu.** Trudniejsza sytuacja może wystąpić w kolejnych latach, ze względu na konstrukcję zmian podatkowych w ramach Polskiego Ładu, a także spodziewane osłabienie wzrostu PKB na skutek rosyjskiej agresji na Ukrainę. **Jednocześnie na finanse samorządów mocno oddziałują wzrosty kosztów** (m.in. energii, paliw, wynagrodzeń). Wzrost kosztów prowadzenia inwestycji stwarza presję na wzrost zadłużenia.

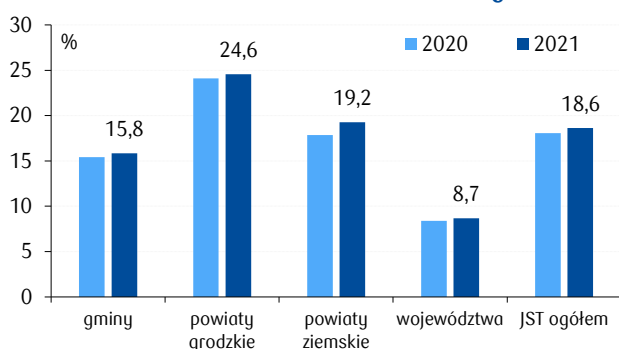
Departament Analiz Ekonomicznych
www.pkobp.pl/centrum-analiz

 @PKO_Research

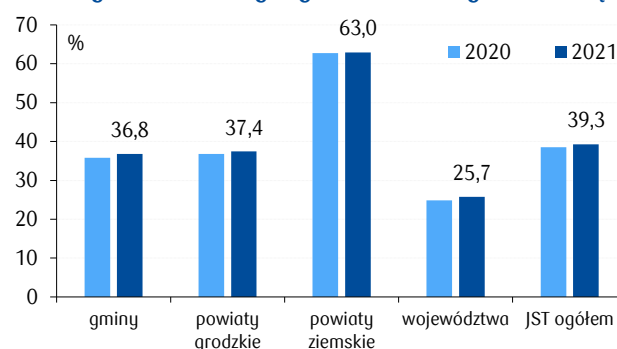
Zespół Analiz Sektorowych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

Aleksandra Balkiewicz-Żerek
aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl
tel. 22 521 56 59

Udział dochodów z PIT w dochodach ogółem

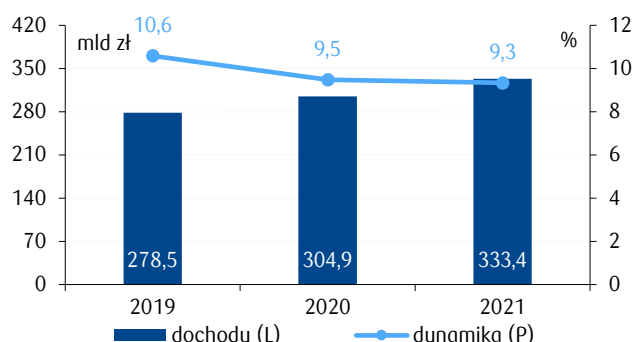
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących

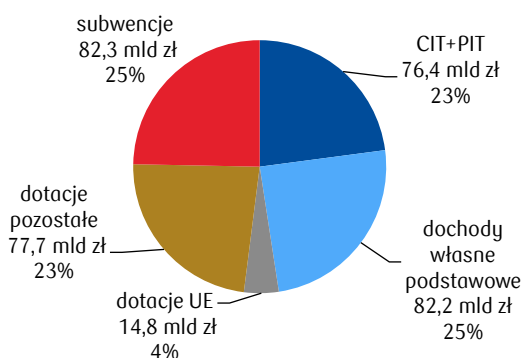
Informacja sporządzona na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów (MF) ze sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) po 4q21, <https://www.gov.pl/web/finanse/sprawozdania-budzetowe>. Dane MF są źródłem dla ilustracji graficznej analizy.

Dochody

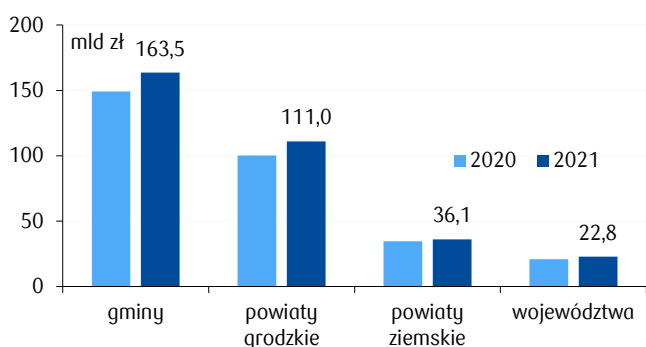
Dochody ogółem i ich zmiana r/r

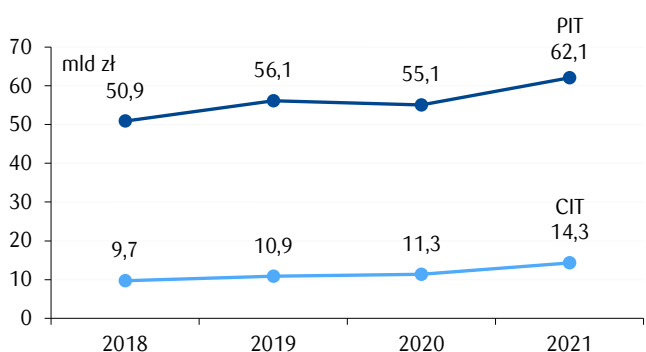
Struktura dochodów ogółem w 2021

Dochody ogółem wg rodzaju JST

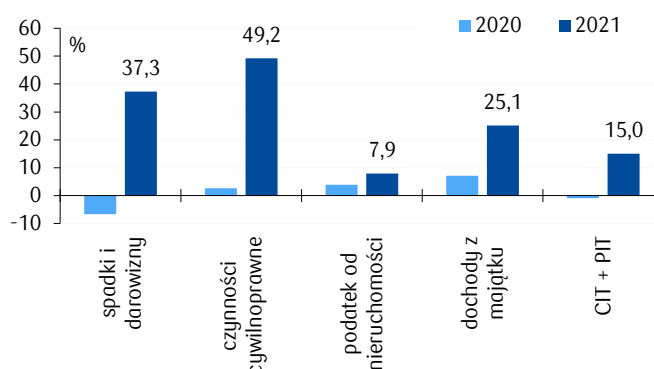
Dochody z PIT i CIT

SŁABNĄCA DYNAMIKA DOCHODÓW SEKTORA JST

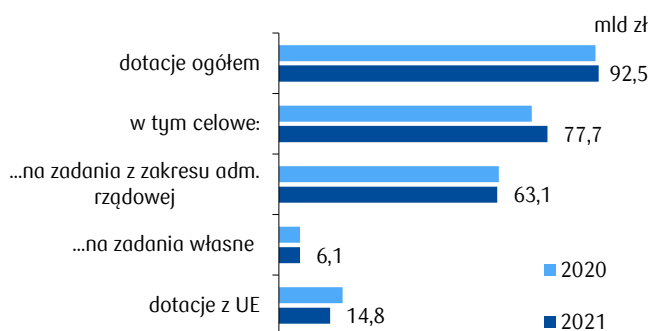
- Samorządy uzyskały 333,4 mld zł dochodów w 2021, co przełożyło się na wzrost o 9,3% (0,2 pp mniej niż w 2020). Wzrost dochodów odnotowano we wszystkich rodzajach JST, przy czym najsilniej wzrosły dochody powiatów grodzkich (10,7%) i gmin (9,7%); słabszą dynamikę wzrostu osiągnęły dochody powiatów ziemskich (4,3%).
- Dochody własne JST zwiększyły się w nieco mniejszym stopniu, bo o 8,4% do 158,6 mld zł, a dochody własne podstawowe (tj. z wył. PIT i CIT) o 2,9% do 82,2 mld zł. Wykonanie dochodów własnych JST o 5,6% przekroczyło plan.
- Dochody z podatków od osób fizycznych i prawnych wzrosły o 15,0% do 76,4 mld zł. Wpływy z PIT, których udział w dochodach ogółem jest większy (18,6%), wzrosły o 12,7%, wracając tym samym na ścieżkę wzrostu obserwowaną przed pandemią (średnia dynamika wzrostu w latach 2017-19 wynosiła 11,0%; w 2020 odnotowano spadek o 1,9%). Udział wpływów z PIT w dochodach był najwyższy w miastach na prawach powiatu (24,6%) i powiatach ziemskich (19,2%), a najniższy w województwach (8,7%). Zmiany w podatku PIT obowiązujące od 2022 wprowadzone przez Polski Ład odbiją się w największym stopniu na tym źródle dochodów w samorządach o wysokim udziale wpływów PIT w dochodach. Dochody z CIT, stanowiące 4,3% dochodów ogółem, powiększyły się o 26,3%, a więc znacznie więcej niż w latach poprzedzających pandemię (średnia dynamika wzrostu w latach 2017-19 wynosiła 13,6%; w 2020 odnotowano wzrost o 3,9%).
- Znacznie wzrosły wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych (49,2% vs 10,6% średnia r/r w latach 2017-19 vs 2,7% w 2020), dochody z majątku (25,1% vs 0,7% vs 7,1%) oraz wpływy z podatku od spadków i darowizn (37,3% vs 5,4% vs -6,7%). Wpływy z tytułu podatku od nieruchomości wzrosły o 7,9%, umiarkowanie zwiększono również dochody z tytułu podatku rolnego (1,8%) oraz od środków transportowych (6,0%). Kolejny rok z rzędu spadły wpływy z opłaty targowej (-98,4%; z poziomu 115,4 mln zł w 2020 do 1,8 mln zł w 2021, w związku z zawieszeniem poboru opłaty obowiąz. do 31.12.2021), zmniejszeniu uległy również pozostałe dochody (-8,5%).

Zmiana r/r wybranych źródeł dochodów

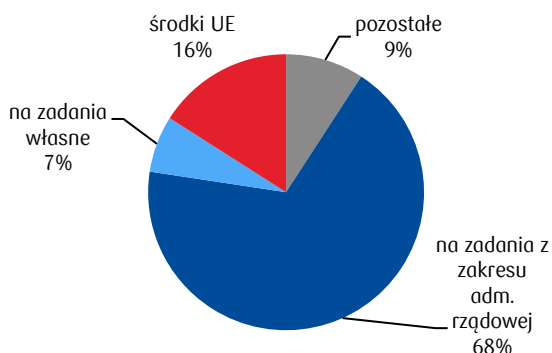

Dotacje i subwencje

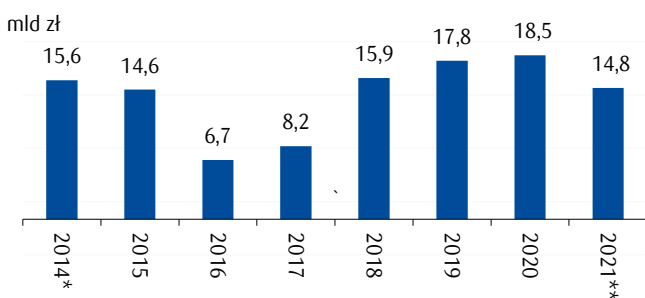
Dotacje w sektorze JST wg źródeł

Struktura dotacji dla JST w 2020

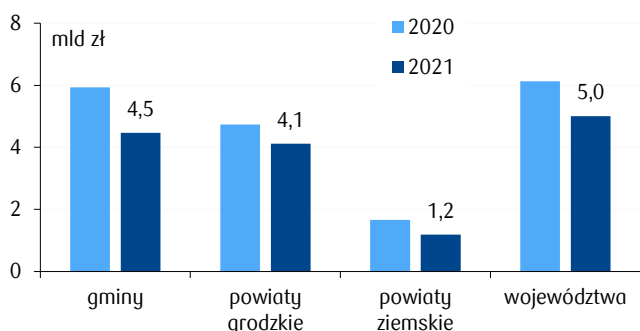
Dotacje UE dla JST w latach 2014-2021

* 1. rok perspektywy 2014-20

** 1. rok perspektywy 2021-27

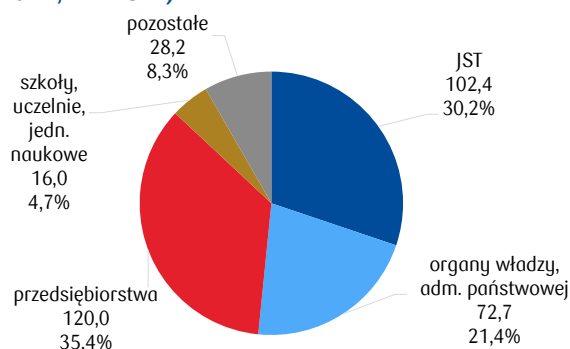
Dotacje UE wg rodzajów JST

SPADEK ABSORPCJI ŚRODKÓW UE

- Wielkość dotacji ogółem dla JST w 2021 osiągnęła 92,5 mld zł. Dynamika wzrostu dotacji ogółem była jednak znacznie niższa niż w poprzednich latach (1,0% vs 14,5% średnia r/r w latach 2017-19 vs 13,0% w 2020), co wynika ze znacznego spadku dotacji z UE (-20,0%), w związku z wygasaniem programów przewidzianych do realizacji w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, przy jednoczesnym opóźnieniu w uruchomieniu środków z nowej perspektywy na lata 2021-2027, a także spadku dotacji na zadania własne administracji rządowej (-0,8%) oraz zadania własne (-0,4%), które stanowiły łącznie blisko 90% dotacji celowych.
- Cała kategoria dotacji celowych wzrosła natomiast o 6,3%, głównie za sprawą dodatkowej dotacji w wysokości 4,9 mld zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w ramach której 76,6% kwoty przewidziano na działania inwestycyjne.
- Największy spadek napływu środków UE nastąpił w budżetach powiatów ziemskich (-28,7%) oraz gmin (-24,6%). W mniejszym stopniu spadły dotacje z UE dla powiatów grodzkich (-13,2%) i województw (-18,4%).
- Na koniec marca 2022 wartość wkładu UE wynikającego z podpisanych przez samorządy umów w ramach programów operacyjnych perspektywy 2014-2020 wyniosła 102,4 mld zł, co stanowiło 30% ogólnej kwoty dla wszystkich beneficjentów.
- Subwencja ogólna dla JST wyniosła 82,2 mld zł, z czego 63% stanowiła subwencja oświatowa (52,2 mld zł w 2021; wzrost o 4,1%). Pod koniec grudnia 2021 samorządy otrzymały środki w wys. 12 mld zł (8 mld zł częściowej rekompensaty za ubytek dochodów z PIT w 2022; 4 mld zł na inwestycje wod.-kan.), które ujęto jako uzupełnienie subwencji ogólnej.
- Łącznie udział dotacji i subwencji w dochodach JST wyniósł 52,4% (+0,4 pp względem 2020).

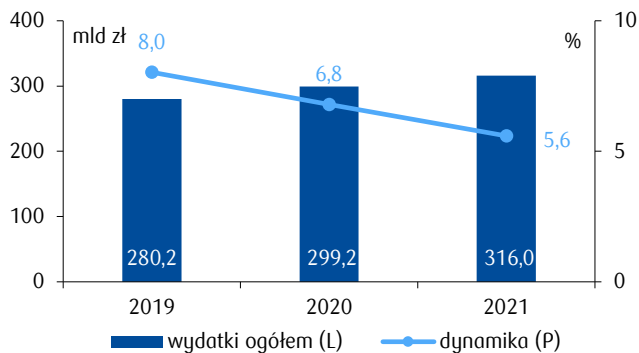
Beneficjenci dotacji UE wg podpisanych umów (stan na 31.03.2022; w mld zł)

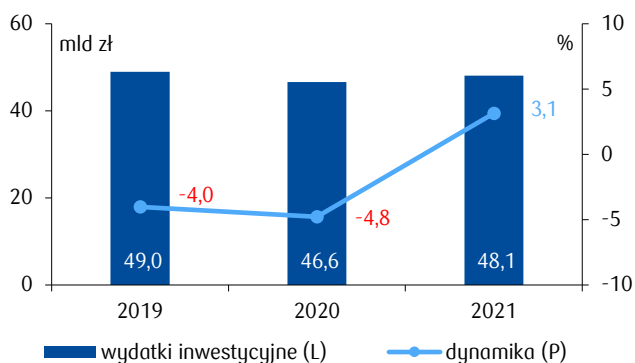
Źródło: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

Wydatki

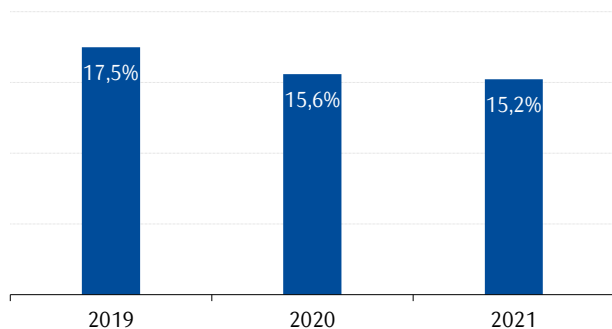
Wydatki ogółem i dynamika zmian

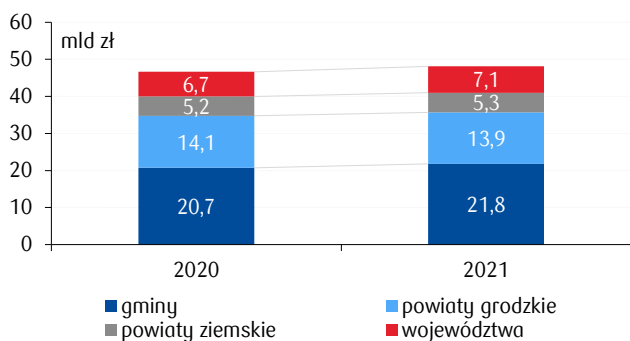
Wydatki inwestycyjne i dynamika zmian

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem

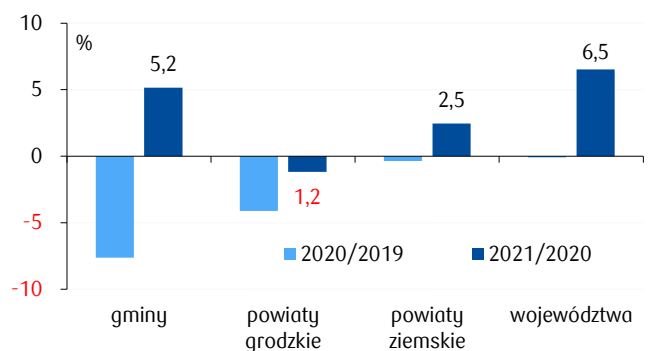
Wydatki inwestycyjne wg rodzaju JST

ODBICIE W INWESTYCJACH SAMORZĄDÓW

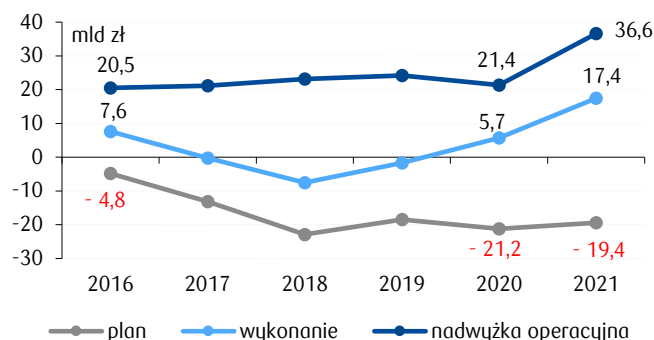
- Rok 2021 przyniósł dalsze hamowanie dynamiki wzrostu wydatków JST. Wydatki ogółem wzrosły w 2021 o 5,6% do 316,0 mld zł. Wydatki bieżące wzrosły w podobnym tempie co wydatki ogółem (5,4% do poziomu 264,1 mld zł). Na wzrost wydatków bieżących miały wpływ rosnące koszty wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń (7,6%), stanowiące 39% wydatków bieżących, a także już drugi rok z rzędu podniesione wydatki na walkę z pandemią.
- W obliczu wysokiej obecnie presji inflacyjnej, rośnie również presja na wzrost wynagrodzeń w samorządach, co szczególnie mogą odczuć powiaty ziemskie, w których udział kosztów wynagrodzeń w wydatkach bieżących sięgał w 2021 aż 63% (por. wykres na str. 2). Na stronę kosztową JST oddziałują również silne wzrosty cen energii i paliw, a także koszty prowadzenia inwestycji.
- W 2021 po dwóch latach spadków odbiły inwestycje samorządów – wydatki na ten cel wzrosły o 3,1% do 48,1 mld zł, co nadal jest poziomem niższym niż w roku poprzedzającym wybuch pandemii (49,0 mld zł) i tylko w 77% realizuje założony plan (w 2020 uzyskano 81% realizacji). Biorąc jednak pod uwagę opóźniającą się wypłatę środków z nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy (KPO) wynik ten można uznać za korzystny, sygnalizujący w naszej ocenie odwrócenie spadkowej tendencji w inwestycjach JST. Pobudzeniu aktywności inwestycyjnej samorządów w 2021 sprzyjały m.in. środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), przyznane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.
- Wzrost wydatków inwestycyjnych odnotowały wszystkie rodzaje JST, z wyjątkiem powiatów grodzkich (w których inwestycje spadły o 1,2%). Najsilniej wzrosły inwestycje województw (6,5%) i gmin (5,2%), słabszy wzrost wypracowały powiaty ziemskie (2,5%).
- Udział inwestycji w wydatkach obniżył się w 2021 do 15,2% wobec 15,6% w 2020 i 17,2% średnio w latach 2017-19.

Zmiana wydatków inwestycyjnych wg rodzaju JST

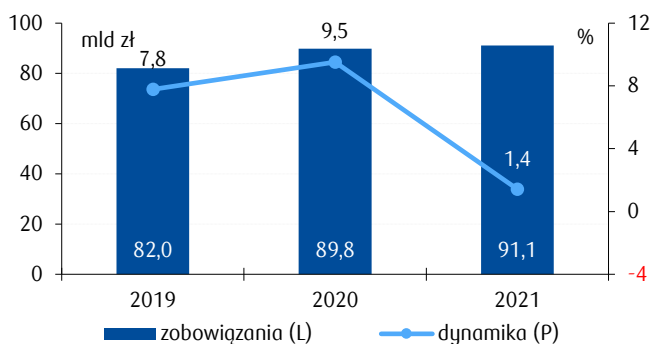

Wynik

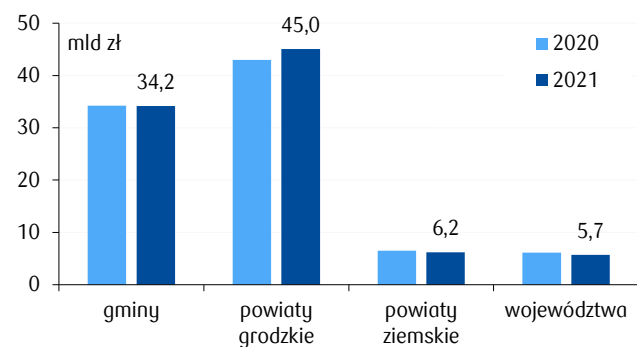
Wynik planowany i wykonany, nadwyżka operacyjna sektora JST

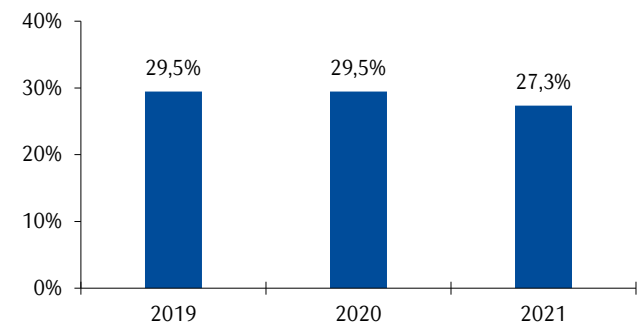
Zobowiązania JST i dynamika zmian

Zobowiązania wg rodzaju JST

Relacja zadłużenia do dochodów ogółem

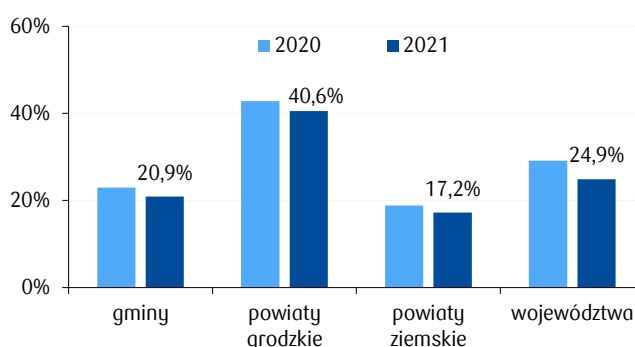
36,6 MLD ZŁ NADWYŻKI BIEŻĄCEJ

- Wykonanie budżetów JST przyniosło drugi rok z rzędu nadwyżkę (17,4 mld zł; 11,7 mld zł więcej niż w 2020), przy planowanym deficycie -19,4 mld zł. Wynik ten wzmocniły środki w wysokości 8 mld zł, przelane na konta samorządów pod koniec grudnia 2021 tytułem uzupełnienia subwencji ogólnej. Środki te częściowo rekompensują straty dochodów z PIT w 2022 na skutek zmian podatkowych wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu. Nadwyżkę budżetową odnotowano na poziomie wszystkich rodzajów JST (największą wypracowały gminy: 10,7 mld zł).
- Nadwyżka operacyjna JST (tj. różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi), pokazująca zdolność JST do spłaty zobowiązań i finansowania inwestycji, zwiększyła się w 2021 o 71,2% (do 36,6 mld zł wobec 21,4 mld zł w 2020). Najsilniej nadwyżka operacyjna wzrosła w powiatach grodzkich (+221,8%); w gminach wzrosła o 47,5%, w województwach o 37,7%, a w powiatach ziemskich o 37,0%.

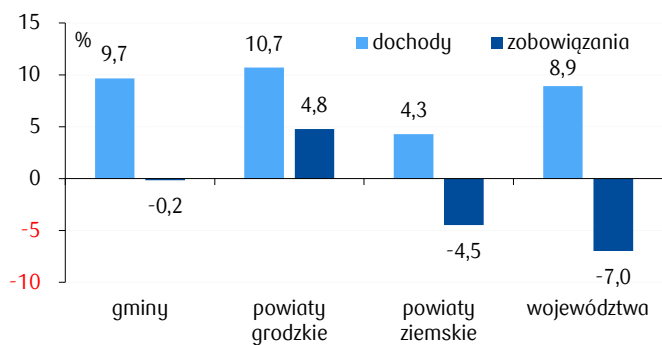
SPADEK RELACJI DŁUGU DO DOCHODÓW

- Zobowiązania sektora samorządowego wzrosły w 2021 jedynie o 1,3 mld zł (1,4%) do 91,1 mld zł, po wzroście o 7,8 mld zł (9,5%) w 2020. Najwyższy poziom zadłużenia przypada na powiaty grodzkie (45,0 mld zł) i tylko te JST odnotowały wzrost zobowiązań w 2021 (+4,8%). W pozostałych rodzajach JST zadłużenie spadło: w województwach (-7,0%), powiatach ziemskich (-4,5%) lub, jak w przypadku gmin, prawie nie uległo zmianie (-0,2%). Z wieloletnich planów finansowych samorządów wynika, że dług na koniec 2022 może wzrosnąć do 106 mld zł.
- Relacja długu do dochodów w całym sektorze samorządowym zmniejszyła się do poziomu 27,3%.
- Podobnie jak rok wcześniej, w 2021 najwyższy wskaźnik relacji długu do dochodów występował w miastach na prawach powiatu (40,6%), choć wartość tego wskaźnika względem 2020 spadła (-2,3 pp). Najniższy udział zadłużenia w dochodach charakteryzuje powiaty ziemskie (17,2%), a najwyższy spadek wartości wskaźnika wypracowały województwa (-4,3 pp do poziomu 24,9%).

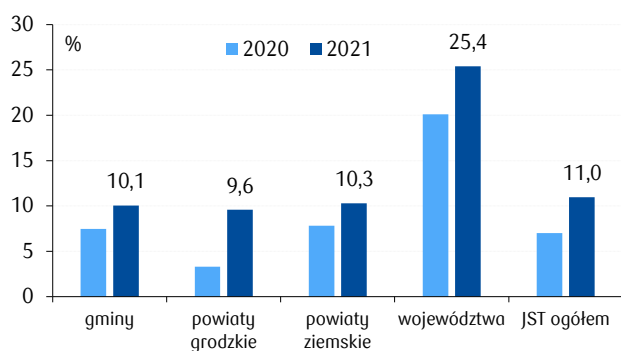
Udział zadłużenia w dochodach ogółem wg rodzajów JST

Zmiany r/r dochodów i zobowiązań w 2021

Relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem

ZRÓŻNICOWANA SYTUACJA NA POZIOMIE TYPÓW JST

- Sytuacja poszczególnych rodzajów JST ze względu na tempo wzrostu dochodów i zobowiązań była zróżnicowana. Najwyższy spadek zobowiązań przy jednocześnie solidnym wzroście dochodów wypracowały województwa. Zobowiązania miast na prawach powiatu wzrosły, jednak w niższym tempie niż w dwóch poprzednich latach (10,5% w 2019, 15,9% w 2020). Gminy zanotowały duży wzrost dochodów, utrzymując zobowiązania na zbliżonym poziomie, a w powiatach ziemskich wzrostowi dochodów towarzyszył porównywalny spadek zobowiązań.
- Relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem pokazuje możliwości inwestycyjne JST oraz zdolność do zwiększania wydatków bieżących. Najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzują się województwa (25,4%), a najniższą powiaty grodzkie (9,6%), choć przyrost wskaźnika względem 2020 był w tej grupie samorządów największy (+6,3 pp).

Wyszczególnienie	jedn. miary	2019	2020	2021	2021/2020 (%)
Dochody ogółem	mld zł	278,5	304,9	333,4	9,3
Dochody własne podstawowe	mld zł	68,7	80,0	82,2	2,9
Dochody z tytułu podatków PIT i CIT	mld zł	67,0	66,4	76,4	15,0
Subwencje i dotacje ogółem	mld zł	142,7	158,6	174,8	10,2
w tym dotacje UE	mld zł	17,8	18,5	14,8	-20,0
Wydatki ogółem	mld zł	280,2	299,2	316,0	5,6
Wydatki inwestycyjne	mld zł	49,0	46,6	48,1	3,1
Wynik budżetu	mld zł	-1,7	5,7	17,4	206,6
Wynik operacyjny	mld zł	24,2	21,4	36,6	71,2
Zobowiązania ogółem	mld zł	82,0	89,8	91,1	1,4
w tym kredyty i pożyczki	mld zł	78,8	86,2	87,0	1,0
Udział podatków PIT i CIT w dochodach ogółem	%	24,1	21,8	22,9	x
Udział subwencji i dotacji w dochodach ogółem	%	51,3	52,0	52,4	x
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	17,5	15,6	15,2	x
Udział zobowiązań w dochodach ogółem	%	29,5	29,5	27,3	x
Udział kredytów i pożyczek w zobowiązaniach ogółem	%	96,1	95,9	95,5	x
Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	%	8,7	7,0	11,0	x

Perspektywy krótkoterminowe

- **Samorządy zamknęły 2021 rok dobrym wynikiem finansowym.** Dochody wzrosły w większym stopniu niż zakładano, a wydatki okazały się niższe niż w planach przygotowanych przez JST. **Sektor wypracował nadwyżkę budżetową, a nadwyżka operacyjna uległa znacznemu powiększeniu.**
- **Zmiany podatkowe obowiązujące od 2022 wprowadzone w ramach Polskiego Ładu, wraz z korektą zmian zakładającą m.in. zmianę stawki PIT z 17 na 12%, wpływają bezpośrednio na finanse samorządów.** Obniżka podatków od osób fizycznych przełoży się na zmniejszenie dochodów własnych JST, co będzie szczególnie widoczne w samorządach, w których udział wpływów z PIT w dochodach jest większy, m.in. w metropoliach. Podniesienie kwoty wolnej od podatku zmniejszy również wpływ z PIT w gminach o wysokim udziale osób najmniej zarabiających. Ubytki w dochodach będą rekompensowane transferami subwencyjnymi z budżetu państwa. Częściową rekompensatę spadku dochodów z tytułu PIT w 2022 samorządy otrzymały już pod koniec grudnia 2021, jako uzupełnienie subwencji ogólnej w kwocie 8 mld zł. Na kolejne lata przewidziano mechanizm wyrównujący i stabilizujący dochody samorządów, zakładający m.in. wypłatę subwencji rozwojowej.
- **W obliczu mniejszych dochodów własnych oraz silnie rosnących kosztów (m.in. wynagrodzeń, energii, paliw, a także kosztów obsługi długu), JST będą zmuszone do poszukiwania oszczędności.** Trudno będzie jednak samorządom rezygnować z inwestycji, które działają prorozwojowo, podnoszą bezpieczeństwo gmin czy odpowiadają na wyzwania związane z ochroną środowiska naturalnego (np. poprzez zmniejszanie energochłonności miast czy spółek komunalnych, obniżanie emisyjności transportu publicznego czy rozwój GOZ), a przy tym mogą być realizowane przy wsparciu finansowym ze źródeł zewnętrznych. Źródła dostępne dla JST to m.in. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (w pierwszej edycji uruchomionej jeszcze w 2021 przyznano samorządom ponad 23,8 mld zł dofinansowania; budżet drugiej i trzeciej edycji Programu, przewidzianych na 2022, opiewa na kwotę ok. 22,5 mld zł), a także nowa perspektywa finansowa UE na lata 2021-2027 oraz, wciąż jeszcze zawieszony, Krajowy Plan Odbudowy (KPO). Spodziewamy się raczej cięć w wydatkach bieżących, choć przestrzeń na takie działania jest ograniczona, gdyż wiele wydatków JST ma charakter sztywny i obligatoryjny. Potencjalnie oszczędności mogą dotyczyć wydatków na kulturę, sport, dodatkowe zajęcia w szkole, budżety obywatelskie czy promocję. **Utrzymanie dobrego wyniku finansowego może wymagać też od samorządów podnoszenia opłat i podatków lokalnych.**
- Potężnym wyzwaniem dla samorządów, od strony organizacyjnej i finansowej, jest **napięcie uchodźców z Ukrainy.** W pierwszych dwóch miesiącach rosyjskiej agresji Ukrainę opuściło ponad 5 mln osób, a ponad połowa z tych osób trafiła do Polski – głównie są to kobiety i dzieci. Przed samorządami stoi obowiązek zapewnienia miejsca pobytu dla tych osób, opieki zdrowotnej i szkolnej, co, do tej pory, przebiegało przy dużym wsparciu organizacji pozarządowych, oddolnych inicjatyw mieszkańców i sektora prywatnego. Na realizację dodatkowych zadań związanych z organizacją pobytu obywateli Ukrainy samorządy otrzymują dodatkowe środki z **Funduszu Pomocy dla Ukrainy.**
- **Wojna za wschodnią granicą Polski wpływa negatywnie na wiele sektorów gospodarki, m.in. poprzez podwyżki cen energii, surowców do produkcji, zaburzenia w transporcie, odpływ pracowników, czy hamowanie popytu na niektóre kategorie towarów i usług.** Sankcje wprowadzane przez UE na Rosję i Białoruś mogą wpłynąć na funkcjonowanie przedsiębiorstw mocno eksponowanych na te rynki (zarówno od strony popytowej, jak i podażowej), co może z kolei odbić się na wpływach z CIT w gminach o większej koncentracji takich firm. **Dodatkowo mogą ucierpieć gminy turystyczne, szczególnie zlokalizowane przy wschodniej granicy Polski.**
- Aktualnym problemem JST pozostają **kwestie niedofinansowania niektórych zadań zleconych, przede wszystkim w oświacie i służbie zdrowia.** Rosnąca presja na wzrost wynagrodzeń oraz konieczność transformacji obu systemów (cyfryzacja, podnoszenie jakości usług) wymagają wysokich nakładów finansowych.
- W wielu miastach nadal nie powróciły do poziomów sprzed pandemii **przychody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej,** co wynika ze zmian w modelu mobilności mieszkańców, w tym mniejszej skłonności do przemieszczania się w związku z pracą zdalną/hybrydową oraz częstszym korzystaniem z prywatnych środków transportu. Rosnąca popularność pracy zdalnej **może też przyhamować odpływ mieszkańców z mniejszych miast do dużych metropolii, co z kolei może pozytywnie wpłynąć na rozwój ośrodków subregionalnych i podmiejskich.**
- **Mimo zmian podatkowych obniżających dochody własne samorządów i wyzwań, przed jakimi stoją obecnie JST spodziewamy się utrzymania dobrego wyniku budżetowego w 2022, choć nadwyżka operacyjna może ulec skurczeniu.** Trudniejszy może okazać się 2023, w którym nadal będą odczuwalne konsekwencje wojny w Ukrainie, a środki osłonowe rekompensujące samorządom ubytek dochodów z tytułu udziałów w PIT przewidziane na ten rok będą niższe.

